

Europese
Commissie

DE NEDERLANDSE LEVENSMIDDELENMAND

AMSTERDAM

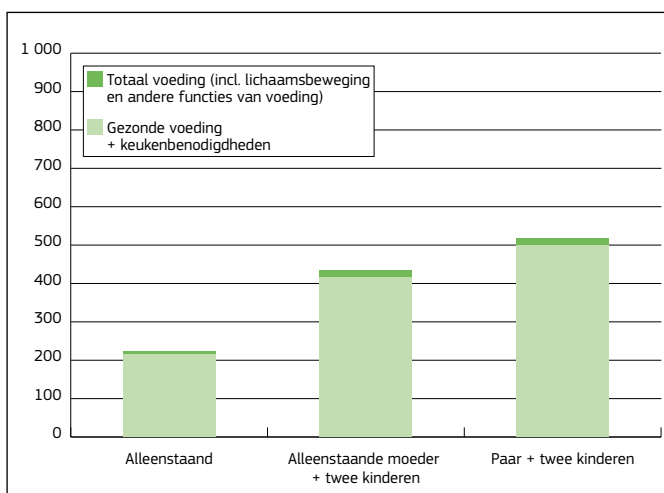
→ Het Netwerk voor Europese referentiebudgetten is een project dat wordt gefinancierd door de Europese Commissie. Het doel is grensoverschrijdende, vergelijkbare referentiebudgetten in alle lidstaten van de EU te ontwikkelen. Referentiebudgetten zijn fictieve manden met goederen en diensten die een individueel huishouden nodig heeft om in een bepaald land, een bepaalde regio of een bepaalde stad een aanvaardbare levensstandaard te bereiken. Door gebruikmaking van een gemeenschappelijke methodologie bij het opstellen van de referentiebudgetten is het voor EU-lidstaten makkelijker om doeltreffende en adequate maatregelen voor inkomenssteun te ontwikkelen en worden ze gestimuleerd van elkaar te leren en optimale werkwijzen uit te wisselen. Meer informatie over het project en volledige rapporten per land kunt u vinden op de website van de Europese Commissie: <http://europa.eu/!CC79TD>

De Nederlandse levensmiddelenmand geeft voor drie referentie-huishoudens (die bestaan uit mensen in de werkende leeftijd en kinderen, die een goede gezondheid en geen beperkingen hebben, en in de hoofdstad wonen) een indicatie van het maandbudget dat nodig is voor voldoende voeding. In de mand zit een budget voor voeding en voor de keukenbenodigdheden die nodig zijn om deze voeding te bereiden, op te dienen, te consumeren en te bewaren. Daarnaast wordt er rekening gehouden met het bedrag dat nodig is

voor lichaamsbeweging en voor de andere functies die eten heeft, zoals bijvoorbeeld de sociale functie. De levensmiddelenmand is overeenkomstig de aanbevelingen van voedingsdeskundigen en nationale voedingsrichtlijnen ontwikkeld en houdt rekening met de specifieke culturele eetgewoontes in Nederland. De haalbaarheid en aanvaardbaarheid van de mand zijn getoetst door middel van focusgroepgesprekken waarbij mensen met verschillende sociaal-economische achtergronden betrokken waren.

1. Belangrijkste bevindingen

Het Nederlandse voedingsbudget: maandbedragen in euro's, Amsterdam, mei 2015

Het maandbudget dat is vereist voor gezonde voeding (+ keukenbenodigdheden) is in Nederland **214 EUR voor een alleenstaande** en **500 EUR voor een gezin dat uit twee volwassenen en twee kinderen bestaat**. Als het geldt dat

nodig is voor de andere functies van voeding (uit eten, vakantie, enz.) en lichaamsbeweging wordt meegerekend, komt het **totale maandelijkse voedingsbudget op 224 EUR voor een alleenstaande** en **518 EUR voor een gezin dat uit twee volwassenen en twee kinderen bestaat**.

2. Specifieke nationale kenmerken

Voor het ontwikkelen van landelijke, vergelijkbare Europese referentiebudgetten is het noodzakelijk om de verschillen tussen de respectieve budgetten van de lidstaten te verklaren aan de hand van de institutionele, culturele, klimatologische en economische context van het betreffende land. De Nederlandse levensmiddelenmand houdt rekening met de volgende factoren:

→ Institutionele context

De Nederlandse levensmiddelenmand is ontwikkeld op basis van het referentievoedingspatroon dat wordt gebruikt om de

belastingaftrek van mensen met een voedselintolerantie te berekenen. In Nederland kunnen de extra kosten in verband met voedselintolerantie worden afgetrokken van het inkomen. Ook kunnen gemeentes inkomenssteun toewijzen aan mensen met een voedselintolerantie. De extra kosten worden berekend als het verschil tussen het specifieke dieet voor de voedselintolerantie en het referentievoedingspatroon. Het referentiepatroon is in 1998 ontwikkeld in het kader van een onderzoeksproject naar voedselconsumptie en in 2009 door het Voedingscentrum bijgewerkt. Het bestaat uit een levensmiddelenmand met de aanbevolen hoeveelheden voedingsproducten die dagelijks worden geconsumeerd in een gezond voedingspatroon. De exacte samenstelling van de levensmiddelenmand is bepaald aan de hand van de Richtlijnen goede voeding, die de Gezondheidsraad heeft ontwikkeld in 2006, en de Richtlijnen voedselkeuze uit 2009 van het Voedingscentrum. Het referentievoedingspatroon is vastgesteld voor verschillende groepen mensen en is afhankelijk van leeftijd, sekse en specifieke behoeften (bijv. zwangere vrouwen).

➔ De prijsstelling van de levensmiddelenmand

De prijsstelling van de Nederlandse levensmiddelenmand is gedaan op basis van gegevens van het Centraal Bureau voor de Statistiek, dat zich bezighoudt met het meten van de inflatie in Nederland. In de grote Nederlandse supermarkketens worden aankoopgegevens verzameld middels elektronische datatransmissie bij de scanners van de kassa. Er is een gemiddelde prijs berekend voor de verschillende supermarkten. Er is een gewogen gemiddelde gehanteerd, waarbij de weging afhankelijk is van de omzet van de specifieke producten. Er is bij de prijsstelling rekening gehouden met kortingen, omdat de meeste supermarkten wekelijks aanbiedingen hebben. De omzet van producten is overigens beduidend hoger wanneer de betreffende producten in de aanbieding zijn. Het referentiebudget houdt geen rekening met dure producten en heeft met name prijzen verzameld in gewone supermarkten met wekelijkse aanbiedingen. Omdat de gemiddelde prijzen van de voedselproducten over het hele kalenderjaar

zijn berekend, kunnen seizoensproducten en eetgedrag in het voedingsbudget worden meegenomen. Bovendien zijn de schaalvoordelen met betrekking tot de grootte van de huishoudens meegenomen in de vaststelling van de prijs. Ze hebben betrekking op drie factoren: een groter gezin kan efficiënter koken en de juiste hoeveelheid voedsel kopen, een groter gezin kan grotere hoeveelheden in één keer kopen en het is voor een groter gezin voordeliger om bij goedkope supermarkten boodschappen te doen. De gebruikte equivalentieschaal is berekend op basis van onderzoeksgegevens over Nederlandse huishoudbudgetten.

➔ Lichaamsbeweging

Naast het budget dat nodig is voor gezonde voeding bevat de levensmiddelenmand ook een minimumbedrag voor lichaamsbeweging, omdat dit in de nationale richtlijnen wordt voorgeschreven als onderdeel van een gezonde levensstijl. In de Nederlandse levensmiddelenmand zijn er echter geen extra kosten voor opgenomen, omdat gratis activiteiten zoals wandelen, joggen of fietsen voldoende mogelijkheden bieden om een gezonde levensstijl aan te houden.

➔ Andere functies van voeding

De levensmiddelenmand houdt ook rekening met emotionele, sociale en culturele functies van voeding, die volgens de deelnemers van een focusgroep noodzakelijk zijn voor een goede deelname aan de Nederlandse samenleving. Af en toe uit eten, vrienden en familie uitnodigen of een feestmaal bereiden op belangrijke feestdagen, zoals verjaardagen of Kerstmis, worden gezien als essentiële functies van voeding. De deelnemers van de focusgroep associeerden de emotionele functie van voeding met zowel negatieve als positieve emoties, bijvoorbeeld rouwverwerking en omgaan met stress, en ontspanning. Daarnaast zijn de meeste deelnemers van mening dat voeding geen religieuze functie heeft, ook al onderkennen ze dat er bij bepaalde aspecten van religie voeding betrokken is of dat sommige religies regels en richtlijnen hanteren voor voeding (halal, koosjer).